

اعتیاد به فضای مجازی در دانش‌آموزان: نقش پیش‌بین از خودیگانگی تحصیلی و آشفتگی روان‌شناختی

متینه عبادی کسبخی^۱، علیرضا روشنی خیایوی^۲، سلیم کاظمی^۳، ساناز عینی^۴ و رسول رضایی ملاجق^۵

چکیده

هدف از پژوهش حاضر پیش‌بینی اعتیاد به فضای مجازی براساس از خودیگانگی تحصیلی و آشفتگی روان‌شناختی (اضطراب، افسردگی و استرس) در دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه شهرستان اردبیل بود. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی و نمونه پژوهش شامل ۱۵۰ دانش‌آموز دبیرستانی بود که در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۹ در دبیرستان‌های شهرستان اردبیل مشغول به تحصیل بودند و به صورت نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب شدند. برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه‌های اعتیاد به اینترنت یانگ، از خودیگانگی تحصیلی دیلون و گروات و افسردگی، اضطراب و استرس (DAS-21) استفاده شد و با استفاده از آزمون همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه مورد تجزیه تحلیل قرار گرفت. نتایج نشان داد که اعتیاد به فضای مجازی با از خودیگانگی تحصیلی و آشفتگی روان‌شناختی (اضطراب، افسردگی و استرس) رابطه مثبت داشته است. به عبارتی از خودیگانگی تحصیلی و آشفتگی روان‌شناختی قادر به پیش‌بینی اعتیاد به فضای مجازی بودند. بنابراین روان‌شناسان با آموزش تدابیر مناسب در راستای کاهش مشکلات روان‌شناختی و ارتباطی در دانش‌آموزان باید اقدامات لازم را انجام دهند تا از شدت اعتیاد به فضای مجازی در این قشر آسیب‌پذیر از جامعه کاسته شود.

واژه‌های کلیدی: اعتیاد به فضای مجازی، از خودیگانگی تحصیلی، آشفتگی روان‌شناختی

۱. کارشناس ارشد روان‌شناسی، دانشگاه محقق اردبیلی

۲. کارشناس تربیت بدنی، آموزش و پرورش شهرستان مشگین شهر

۳. دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، دانشگاه محقق اردبیلی

۴. نویسنده رابط: دکتری روان‌شناسی، دانشگاه محقق اردبیلی (sanaz.einy@yahoo.com)

۵. استادیار دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۹/۰۲/۱۲

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۹/۱۰/۱۴

مقدمه

اینترنت به عنوان بخش جدایی‌ناپذیری از زندگی روزانه مردم در جهان معاصر است، استفاده از آن هر روز روبه افزایش است و در زمینه‌های مختلف زندگی از جمله آموزش و پرورش، فعالیت‌های علمی، ارتباطات بین‌فردی مورد استفاده قرار گرفته‌است (ملک، خلیف و شوهیر^۱، ۲۰۱۷). مطالعات نشان می‌دهد که ۸۰٪ از نوجوانان در انگلستان، ایالات متحده و آسیا از اینترنت استفاده می‌کنند (کرنیگلیا، زاراتو، سیمینو، لایویولا، امانیتا^۲ و همکاران، ۲۰۱۷) و با وجود تأثیرات مثبت آن، ممکن است استفاده از اینترنت با نشانه‌های اعتیاد همراه باشد (سیمچارون، پینیوپورنپانیش، هاپرون، کتاونگ، ونگپاکاران^۳ و همکاران، ۲۰۱۸). اعتیاد به فضای مجازی^۴ یک فرآیند آسیب‌شناسی استفاده از اینترنت است که موجب یک وضعیت روانی می‌شود که باعث مختل شدن رفتار فرد و ایجاد اختلال در وضعیت شناختی فرد خواهد شد (سادوک، کاپلان و سادوک^۵، ۲۰۱۵). در رابطه با آسیب‌شناسی فضای مجازی تحقیقات گسترده‌ای توسط کارشناسان و متخصصان فضای مجازی و رسانه در پایگاه‌های علمی معتبر دنیا انجام شده است که از جمله مسائل مشهود در این گونه تحقیقات، مبحث استفاده فراتر از حد استاندارد از فضای مجازی و قرار گرفتن فرد در موقعیت‌های مختلف مکانی و زمانی برای استفاده از وب است (نکان، گروستیاگا، آلنسو-اریبول و آریزتتا^۶، ۲۰۱۶). استفاده بیش از حد از اینترنت می‌تواند مشکلات جدی از قبیل مشکلات جسمی و روانی داشته و کارکرد روانی-اجتماعی را دچار اختلال کند (جیا، لی، لی، ژوو، ونگ^۷ و همکاران، ۲۰۱۷) و همچنین منجر به مشکلات تحصیلی، شغلی و اختلال در زندگی فرد می‌شود (دالبوداک، اورن، آلدمیر، کاسکیون، یوگورلو و همکاران^۸، ۲۰۱۳؛ اورن، اورن،

1. Malak, Khalifeh & Shuhaiber
2. Cerniglia, Zoratto, Cimino, Laviola, Ammaniti & Adriani
3. Simcharoen, Pinyopornpanish, Haoprom, Kuntawong & Wongpakaran,
4. Addiction to cyberspace
5. Sadock, Sadock, Kaplan & Sadock's
6. Nekane, Gorostiaga, Alonso-Arbiol & Aritzeta.
7. Jia, Li, Li, Zhou & Wang
8. Dalbudak, Evren, Aldemir, Coskun & Ugurlu

دالبوداک، تپکو و کوتلو^۱، ۲۰۱۹). طبق پژوهش‌های انجام‌شده اعتیاد به فضای مجازی با اجتناب یا رهایی از استرس‌های روانی (کیس، دورکی، برونر، کارلی و پارزر^۲، ۲۰۱۴)، مشکلات روان‌شناختی مانند هیجان‌ات منفی، ناپایداری هیجانی، اضطراب (آزهر، خان، سلیم، بیلال، حسین و حاسب^۳، ۲۰۱۴)، استرس مدام و پرخاشگری (لیوسی^۴، ۲۰۱۳) عزت‌نفس ضعیف‌تر (کومار و ماندل^۵، ۲۰۱۸) و کاهش سلامت‌روان (گوپتا، خان، راجورا و سیرواستاوا^۶، ۲۰۱۸) ارتباط داشته است.

یکی از عواملی که ممکن است دانش‌آموزان را با دور کردن از فضای مدرسه به سمت اعتیاد به فضای مجازی کشاند، از خودبیگانگی تحصیلی^۷ است. از خودبیگانگی یک وضعیت عاطفی منفی است که نشان‌دهنده بی‌کفایتی فردی در تعاملات اجتماعی و ایجاد پیوندهای مؤثر با گروه‌های اجتماعی است (زو و ژانگ^۸، ۲۰۱۱). خودبیگانگی تحصیلی شامل بی‌معنایی، ناتوانی و شکستن قوانین است (تورک^۹، ۲۰۱۴) و با مشکلات عمومی دانش‌آموزان و مدارس از قبیل گریز از مدرسه، خراب‌کاری و مشارکت کمتر در فعالیت‌های مدرسه مرتبط است (براون، هیگن و پالسن^{۱۰}، ۲۰۰۳). تحقیقات نشان می‌دهد که بیگانگی می‌تواند ناشی از ویژگی‌های شخصیتی مانند کم‌رویی، درون‌گرایی، روان‌رنجوری، عزت‌نفس پایین و فقدان اجتماعی شدن باشد (نیومن و نیومن^{۱۱}، ۲۰۰۱). یکی از دغدغه‌های اصلی خانواده‌ها و متخصصان امور تعلیم و تربیت میزان استفاده دانش‌آموزان از فضای مجازی و کاهش کیفیت و کمیت شبکه‌های اجتماعی دوستان و

1. Evren, Evren, Dalbudak, Topcu & Kutlu
2. Kaess, Durkee, Brunner, Carli, Parzer & Wasserman
3. Azher, Khan, Salim, Bilal, Hussain, Haseeb
4. Livsey
5. Kumar & Mondal
6. Gupta, Khan, Rajoura & Srivastava
7. Academic alienation
8. Xu & Zhang
9. Turk
10. Brown, Higgins & Paulsen
11. Newman & Newman

کمبود روابط اجتماعی در گروه‌های تعاملی است (بالادهی و تقیپور جوان، ۱۳۹۶). دانش‌آموزان با بیگانگی بالا تمایل بیشتری دارند که اسناد محیط بیرونی منفی را شکل دهند که منجر به افزایش احتمال استفاده از گوشی‌های هوشمند می‌شود (هوآننگ، لی، جیو، زو، وو^۱ و همکاران، ۲۰۱۵). هوآننگ و لئونگ^۲ (۲۰۰۹) گزارش دادند که میزان بیگانگی میان جوانان به طور قابل توجهی سطح اعتیاد به پیام‌های فوری را پیش‌بینی می‌کند. مطالعه‌ای که توسط لیان^۳ (۲۰۱۷) انجام شد حاکی از آن بود که از خودبیگانگی می‌تواند اعتیاد به تلفن‌های هوشمند را پیش‌بینی کند.

یکی دیگر از عوامل تعیین‌کننده در گرایش افراد به اعتیاد به فضای مجازی آشفتگی روان‌شناختی^۴ است. آشفتگی روان‌شناختی، شامل نشانه‌هایی مانند خلق‌پایین، اضطراب، افسردگی و حالت‌های روان‌پزشکی دیگر است (ایگان، دالی و دلانی^۵، ۲۰۱۶). اضطراب^۶ با افکار و احساسات نگران‌کننده مشخص می‌شود و تنش و ترسی است که می‌تواند با تغییرات جسمی همراه باشد، (انجمن روانپزشکی آمریکا^۷، ۲۰۱۳). افسردگی^۸ شامل انواع علائم از جمله، از دست دادن علاقه و لذت، کاهش انرژی، خواب آشفته، احساس گناه یا کم ارزش بودن است (سازمان بهداشت جهانی^۹، ۲۰۱۵). استرس^{۱۰}، درک تنش عاطفی یا فیزیکی و واکنش بدن به چالش یا تقاضاست (جین و سینگای^{۱۱}، ۲۰۱۷). تحقیقات حاکی از ارتباط بین استفاده از رسانه‌های اجتماعی و مشکلات روانی است. بررسی سیستماتیک اندازه‌گیری میزان استفاده از رسانه‌های اجتماعی و علائم افسردگی در کودکان و نوجوانان، نشان داد یک رابطه کوچک اما از نظر آماری معنادار

1. Huang, Li, Gui, Zhou, Wu & Zhang
2. Huang & Leung
3. Lian
4. psychological distress
5. Egan, Daly & Delaney
6. anxiety
7. American Psychiatric Association
8. depression
9. World Health Organization
10. stress
11. Jain & Singhai

بین آن‌ها وجود دارد (مک-کری، گتینگ و پورسل^۱، ۲۰۱۷). یک متاآنالیز از ۲۳ مطالعه، ارتباط استفاده مشکل‌ساز از فیس بوک و پریشانی روان‌شناختی را در نوجوانان و جوانان نشان داد (مارینو^۲، ۲۰۱۸). سایر بررسی‌های سیستماتیک نیز بین استفاده از رسانه‌های اجتماعی و افسردگی رابطه معناداری پیدا کرده‌اند (بیست، مانکتلو و تیلور^۳، ۲۰۱۴؛ هواری، میلتن، فاستر و الندر^۴، ۲۰۱۶). تحقیقات تجربی بیانگر آن است که استفاده از گوشی هوشمند می‌تواند منجر به اختلالات جدی روحی و جسمی برای افراد شود، از جمله افسردگی بالا، اضطراب، استرس، کاهش کیفیت خواب و کاهش فعالیت بدنی (نریمانی، پورعبدل و بشرپور، ۱۳۹۵؛ دمیرسی، اگگنول و اکیپنار^۵، ۲۰۱۵؛ ایسو، دانگ و ونگ^۶، ۲۰۱۸). پژوهش مامون، حسین، سیدیکو، سیکدر، کاس^۷ و همکاران (۲۰۱۹) نشان داد بین استفاده مشکل‌ساز از اینترنت با افسردگی، اضطراب و استرس رابطه داشته است. لیانگ، ژووا، یوآن، شاو و باین^۸ (۲۰۱۶) نشان دادند که افسردگی عاملی برای ابتلا به اعتیاد اینترنتی در مردان است. طبق پژوهش صحتی‌یزدی و طالبیان (۱۳۹۷) بین اعتیاد به اینترنت و اختلال‌های روانی و بهزیستی روانی رابطه وجود دارد. اینترنت به کاربران این امکان را می‌دهد که ارتباط‌های اجتماعی گسترده‌ای با افراد مختلف در تمام نقاط دنیا برقرار کنند که در دنیای واقعی توانایی این کار را ندارند. بسیاری از مواقع، کاربران برای گریز از شرایط استرس‌زا و فشارهای محیطی به اینترنت و فضای مجازی پناه می‌برند و آن را محیط امنی برای کناره‌گیری از تنش‌های محیطی می‌دانند (اورسل، اورسل، آنسل و اوزالپ^۹، ۲۰۱۲). این فناوری با وجود فوایدی که دارد، مضرات و مشکلات فراوانی در زمینه تحصیلی و اجتماعی برای دانش‌آموزان به همراه

1. McCrae, Gettings & Purssell
2. Marino, Gini, Vieno, & Spada
3. Best, Manktelow & Taylor
4. Hoare, Milton, Foster, & Allender,
5. Demirci, Akgönül & Akpınar
6. Xie, Dong & Wang
7. Mamun, Hossain, Siddique, Sikder & Kuss
8. Liang, Zhou, Yuan, Shao & Bain
9. Orsal, Orsal, Unsal & Ozlap

دارد. درک تأثیر رسانه‌های اجتماعی بر بهزیستی نوجوانان به دلیل افزایش همزمان مشکلات سلامت روان در اولویت قرار گرفته است (کیم، ۲۰۱۷). با توجه به نتایج پژوهش‌های انجام شده و روند رو به رشد شیوع وابستگی به فضای مجازی به خصوص در بین دانش آموزان، بررسی عوامل شخصیتی، شناختی و بین فردی اثرگذار بر آن مانند متغیرهای از خودبیینگ تحصیلی و آشفته‌گی روان‌شناختی می‌تواند حائز اهمیت باشد، لذا هدف پژوهش حاضر پیش‌بینی اعتیاد به فضای مجازی براساس از خودبیینگ تحصیلی و آشفته‌گی روان‌شناختی در دانش آموزان بود.

روش

روش پژوهش حاضر توصیفی-همبستگی است.

جامعه، نمونه و روش نمونه‌گیری: جامعه آماری پژوهش حاضر را کلیه دانش آموزان دختر و پسر دوره دوم متوسطه مدارس شهرستان اردبیل که در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۹ در این شهر مشغول به تحصیل بودند، تشکیل داد. ۱۵۰ نفر به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند. جهت جمع‌آوری داده‌ها از ابزارهای ذیل استفاده شد:

پرسشنامه اعتیاد به اینترنت: این مقیاس که توسط یانگ (۱۹۹۶) تهیه و اعتباریابی شده، یک ارزیابی خودسنجی ۲۰ ماده‌ای براساس درجه بندی لیکرت از صفر تا پنج برای اندازه‌گیری اعتیاد به اینترنت است. میزان اعتیاد به اینترنت براساس نمرات به چهار طبقه تقسیم‌بندی شده است: ۱. نمرات ۰ تا ۱۹: معمولی؛ ۲. نمرات ۲۰ تا ۴۹: خفیف؛ ۳. نمرات ۵۰ تا ۷۹: متوسط؛ ۴. نمرات ۸۰ تا ۱۰۰: شدید. یانگ (۱۹۹۸) اعتبار درونی آزمون را بالاتر از ۰/۹۲ گزارش و تأکید کرد که آزمون قابلیت تشخیص بالینی افراد معتاد به اینترنت را دارد. علوی، جنتی‌فرد، مراثی و رضاپور (۱۳۹۶) اعتبار آزمون را به روش بازآزمایی و دونیمه کردن به ترتیب برابر با ۰/۸۲ و ۰/۷۲ به دست آوردند و بر روایی محتوایی آن تأکید کردند. در پژوهش حاضر پایایی به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۱ به

پرسشنامه از خودیگانگی تحصیلی: این پرسشنامه را دیلون و گروات (۱۹۷۶) طراحی کردند. این پرسشنامه از ۱۷ گویه تشکیل شده است که سه بعد احساس بی‌هنجاری (۶ گویه)، احساس ناتوانی (۶ گویه) و احساس انزوا (۵ گویه) را می‌سنجد. گویه‌ها بر اساس طیف لیکرت پنج درجه‌ای از کاملاً غلط «۱» تا کاملاً درست «۵» تنظیم شده شده‌اند. ضریب قابلیت اعتماد این مقیاس در پژوهش‌های روایی و ایتینگ (۲۰۰۵)، به ترتیب برای کل مقیاس ۰/۷۷، احساس انزوا ۰/۷۰، ناتوانی ۰/۷۱ و بی‌هنجاری ۰/۶۹ به دست آمد (کیهان و کاظم‌زاده بیطالی، ۱۳۹۷). در پژوهش حاضر پایایی به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۹ به دست آمد.

افسردگی، اضطراب و استرس (DAS-21): این پرسشنامه توسط لویندا (۱۹۹۵) طراحی شد. این مقیاس ۲۱ ماده دارد و هر آزمودنی به هر آیتم به صورت هرگز (۰)، کم (۱)، زیاد (۲)، و خیلی زیاد (۳) پاسخ می‌دهد. آیتم‌های ۱، ۶، ۸، ۱۱، ۱۲، ۱۴ و ۱۸ استرس؛ آیتم‌های ۲، ۴، ۷، ۹، ۱۵، ۱۹ و ۲۰ افسردگی و آیتم‌های ۳، ۵، ۱۰، ۱۳، ۱۶، ۱۷، ۲۱ اضطراب را می‌سنجد. ضریب آلفای کرونباخ برای این مقیاس در یک نمونه‌ی ۷۱۷ نفری به شرح زیر به دست آمد: افسردگی ۰/۸۱، اضطراب ۰/۷۳ و استرس ۰/۸۱. برای محاسبه اعتبار از روش ملاکی استفاده شده است ضریب همبستگی پرسشنامه بک با افسردگی ۰/۶۶، استرس ۰/۴۹ و اضطراب ۰/۶۷ معنادار است (ابوالقاسمی و نریمانی، ۱۳۸۴). در پژوهش حاضر پایایی به روش آلفای کرونباخ برای افسردگی ۰/۷۷، اضطراب ۰/۸۲ و استرس ۰/۸۵ به دست آمد.

روش اجرای پژوهش حاضر بدین صورت بود که بعد از کسب مجوز از آموزش و پرورش، ۵ مدرسه انتخاب شد. بعد از مراجعه به مدارس و هماهنگی با مدیران، ابتدا اهداف تحقیق برای آن‌ها توضیح داده شد و سپس از دانش‌آموزان خواسته شد به پرسشنامه‌های اعتیاد به فضای مجازی، خودیگانگی تحصیلی و آشفتگی روان‌شناختی پاسخ دهند. دانش‌آموزان به صورت کاملاً آزادانه در پژوهش شرکت کردند و به آن‌ها اطمینان داده شد اطلاعات پرسشنامه به صورت محرمانه باقی

خواهد ماند.

به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها نیز با استفاده از نرم افزار SPSS23 و از آماره‌های توصیفی نظیر میانگین، انحراف استاندارد و تحلیل‌های استنباطی همچون ضریب همبستگی پیرسون و آزمون رگرسیون خطی چندگانه استفاده شد.

نتایج

آمار جمعیت شناختی افراد مورد مطالعه، گویای این بود که از بین ۱۵۰ نفر از دانش آموزان پسر (۸۰) و دختر (۷۰) شرکت کننده در پژوهش بیشتر این دانش آموزان در بازه سنی ۱۶ تا ۱۸ سال بودند و از لحاظ رشته تحصیلی ۵۴ نفر (۳۶) درصد علوم تجربی، ۳۰ نفر (۲۰) درصد ریاضی، ۲۳ نفر (۱۵/۳۳) درصد علوم انسانی و ۴۳ نفر (۲۸/۶۷) درصد عمومی بودند. بیشتر خانواده‌ها وضعیت اقتصادی متوسط داشتند. طبق جدول ۱، میانگین و انحراف معیار متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد.

جدول ۱. توصیف متغیرهای پژوهش

متغیرها	M	SD	Kolmogorov-Smirnov Z	P
آشفتگی روان شناختی	۳۲/۶۲	۱۲/۳۶	۰/۰۶۱	۰/۱۳۲
اضطراب	۲۶/۷۴	۹/۸۷	۰/۰۷۴	۰/۰۵۵
افسردگی	۲۹/۲۵	۸/۸۶	۰/۰۵۲	۰/۱۷۰
استرس	۳۱/۰۴	۱۱/۱۴	۰/۰۶۷	۰/۰۷۶
خودبیگانگی تحصیلی	۳/۷۴	۰/۸۷۷	۰/۰۴۸	۰/۱۸۰
احساس بی‌هنجاری	۳/۸۲	۰/۹۵۳	۰/۰۶۳	۰/۰۷۰
احساس ناتوانی	۳/۳۴	۰/۹۶۵	۰/۰۶۵	۰/۰۷۸
احساس انزوا	۳/۴۹	۰/۸۷۶	۰/۰۶۹	۰/۰۶۵
اعتیاد به فضای مجازی	۵۶/۸۲	۱۵/۶۴	۰/۰۶۴	۰/۲۰۰

نتایج جدول ۱، نشان می‌دهد که دانش آموزان مورد مطالعه از نظر آشفتگی روانی بیشتر از حد متوسط و از نظر خودبیگانگی تحصیلی بالاتر از سطح متوسط قرار دارند. میانگین امتیاز متغیر اعتیاد

به فضای مجازی از نظر پاسخ دهندگان، ۵۶/۸۲ و انحراف معیار ۱۵/۶۴ بود که با توجه به تقسیم بندی یانگ (۱۹۹۵)، در حد متوسط و نگران‌کننده است که نیازمند توجه ویژه والدین است. با توجه به نتایج آزمون کولموگروف-اسمیرنوف که به بررسی نرمال بودن داده‌ها می‌پردازد چنین نتیجه گرفته می‌شود که متغیرهای پژوهش از توزیع نرمال پیروی می‌کنند ($P > 0/05$). در نتیجه در ادامه برای تحلیل‌های آماری از آزمون‌های پارامتریک آن‌ها استفاده می‌شود. در این پژوهش برای بررسی فرضیات پژوهش از آزمون پیرسون و تحلیل رگرسیون استفاده گردیده است که نتایج فرضیات در ادامه ارائه گردیده است.

جدول ۲. ضریب همبستگی متغیرهای پژوهش با اعتیاد به فضای مجازی

متغیرها	ضریب همبستگی پیرسون	p
آشناختگی روان‌شناختی	۰/۶۵۵**	۰/۰۰۰
اضطراب	۰/۵۷۵**	۰/۰۰۱
افسردگی	۰/۷۴۳**	۰/۰۰۰
استرس	۰/۷۲۱**	۰/۰۰۰
خودبینگانگی تحصیلی	۰/۷۶۵**	۰/۰۰۱
احساس بی‌هنجاری	۰/۴۵۳**	۰/۰۰۱
احساس ناتوانی	۰/۶۷۴**	۰/۰۰۰
احساس انزوا	۰/۷۵۹**	۰/۰۰۱

با توجه به نتایج به دست آمده از آزمون پیرسون، بین آشناختگی روان‌شناختی و مؤلفه‌های آن با اعتیاد به فضای مجازی در سطح اطمینان ۹۹ درصد رابطه مثبت و معنادار برقرار است. همچنین بین خودبینگانگی تحصیلی و مؤلفه‌های آن با اعتیاد به فضای مجازی در سطح اطمینان ۹۹ درصد رابطه مثبت و معنادار برقرار است.

اعتیاد به فضای مجازی در دانش آموزان : نقش پیش بین از خودبیینانگی تحصیلی و آشفته‌گی روان‌شناختی

جدول ۳. ضرایب رگرسیون استاندارد و غیر استاندارد سهم متغیرهای پژوهش و ابعاد آن در پیش بینی اعتیاد به فضای مجازی

P	R ²	R	t	ضرایب غیر استاندارد		ضرایب استاندارد	متغیرها
				B	خطای استاندارد	Beta	
۰/۰۱۱	۰/۴۴۱	۰/۶۶۴	۱۱/۷۰	۰/۵۱۶	۰/۰۵۹	۰/۶۵۰	آشفته‌گی روان‌شناختی
			۹/۴۷	۰/۴۸۴	۰/۰۹۸	۰/۵۲۶	اضطراب
			۱۰/۴۴	۰/۵۱۲	۰/۰۸۲	۰/۵۸۰	افسردگی
			۷/۳۸	۰/۴۹۳	۰/۱۱۶	۰/۴۱۸	استرس
۰/۰۰۱	۰/۵۰۶	۰/۷۱۲	۱۵/۳۷	۰/۴۵۳	۰/۰۴۲	۰/۸۵۴	خودبیینانگی تحصیلی
			۹/۷۹	۰/۴۲۷	۰/۱۰۳	۰/۵۴۴	احساس بی‌هنجاری
			۷/۸۷	۰/۳۲۷	۰/۱۰۵	۰/۴۳۷	احساس ناتوانی
۰/۰۰۱	۰/۶۲۲	۰/۷۸۹	۱۱/۳۴	۰/۵۸۸	۰/۰۶۸	۰/۶۳۲	آشفته‌گی روان‌شناختی
			۱۳/۷۷	۰/۶۱۳	۰/۰۵۲	۰/۷۶۵	خودبیینانگی تحصیلی

با توجه به نتایج به دست آمده در جدول ۳، بین آشفته‌گی روان‌شناختی و ابعاد آن با اعتیاد به فضای مجازی، در سطح ۹۵٪ رابطه رگرسیونی برقرار است و میزان همبستگی آشفته‌گی - روان‌شناختی و ابعاد آن کنار هم با اعتیاد به فضای مجازی ۰/۶۶۴ است که نشان دهنده رابطه مثبت و معنادار است؛ همچنین بین متغیر خودبیینانگی تحصیلی و ابعاد آن با اعتیاد به فضای مجازی رابطه رگرسیونی برقرار است. ($P < ۰/۰۵$)؛ و میزان همبستگی خودبیینانگی تحصیلی و ابعاد آن با اعتیاد به فضای مجازی برابر است با ۰/۷۱۲ که مقداری مثبت و معنادار است. در نهایت با توجه به جدول بالا مشاهده می‌شود که بین متغیرهای آشفته‌گی روان‌شناختی و خودبیینانگی تحصیلی در کنار هم با اعتیاد به فضای مجازی رابطه رگرسیونی نیز برقرار است. ($P < ۰/۰۵$). در واقع آشفته‌گی روان‌شناختی و خودبیینانگی تحصیلی در کنار هم ۶۲/۲ درصد واریانس اعتیاد به فضای مجازی دانش آموزان را تبیین می‌کنند.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی اعتیاد به فضای مجازی براساس ازخودبیگانگی تحصیلی و آشفتگی روان‌شناختی (اضطراب، افسردگی و استرس) در دانش‌آموزان انجام شد. نتایج نشان‌داد بین ازخودبیگانگی تحصیلی و ابعاد آن (احساس بی‌هنجاری، احساس ناتوانی و احساس انزوا) با اعتیاد به فضای مجازی رابطه‌ی مثبت و معناداری وجود دارد. به بیان دیگر ابعاد احساس بی‌هنجاری، احساس ناتوانی و احساس انزوا در پیش‌بینی اعتیاد به فضای مجازی نقش دارد. این نتایج با یافته‌های هوآنگ و لئونگ (۲۰۰۹)؛ هوآنگ و همکاران (۲۰۱۵) و لیان (۲۰۱۷) همسو بود. همان‌طور که لیان (۲۰۱۷) در پژوهش خود نشان‌داد ازخودبیگانگی می‌تواند اعتیاد به تلفن‌های هوشمند را پیش‌بینی کند. در سنین نوجوانی، نوجوانان گرایش به دوستان و گروه همسالان دارند و آن دسته از افرادی که قادر به برقراری روابط اجتماعی نیستند، شبکه‌های اجتماعی می‌تواند ابزاری برای برقراری ارتباط با دیگران باشد. آن‌ها به دلیل بی‌کفایتی در تعاملات بین‌فردی، فضای مجازی را یک محیط امن قلمداد می‌کنند (اسچیمنت، پاسانسی، گرواسی، مانزلا و فاما، ۲۰۱۴). افراد با درجه بالای ازخودبیگانگی، احتمالاً احساسات منفی ابراز می‌کنند که بخشی از آن ناشی از کمبود منابع روانی مثبت است و برای کاهش احساسات منفی ممکن است از تلفن‌های هوشمند برای فرار، احساس بهتر یا افزایش احساس تعلق استفاده شود (ون دورسن، بوله، هگنر و کمرس، ۲۰۱۵). افرادی که بیگانگی کمتری دارند استفاده از تلفن را از طریق مشارکت در سایر فعالیت‌ها جایگزین می‌کنند (ژانگ، یانگ، دوان، تانگ، گان^۲ و همکاران، ۲۰۱۴). دانش‌آموزانی که دچار ازخودبیگانگی تحصیلی هستند با کم‌شدن روابط اجتماعی و روابطی که با دوستان خود داشتند روز به روز بیشتر احساس تنهایی و انزوا می‌کنند در نتیجه بیشتر به فعالیت‌های فردی مانند زیاده-

1 . Schimmenti, Passanisi, Gervasi, Manzella & Fama

2 . Zhang, Yang, Duan, Tang, Gan & Wang

روی در استفاده از تلفن و فضای مجازی می پردازند و رفته رفته وابستگی به اینترنت موجب می شود که دانش آموزان بیشتر وقت خود را در طول روز به آن پردازند.

همچنین نتایج بیانگر ارتباط مثبت بین آشفتگی روان شناختی (اضطراب، افسردگی و استرس) با اعتیاد به فضای مجازی بود به نحوی که آشفتگی روان شناختی قادر به پیش بینی اعتیاد به فضای مجازی بود. این قسمت از نتایج همسو با نتایج بیست و همکاران (۲۰۱۴)؛ دمیرسی و همکاران (۲۰۱۵)؛ هواری و همکاران (۲۰۱۶)؛ لیانگ و همکاران (۲۰۱۶)؛ ایسو، و همکاران (۲۰۱۸)؛ مارینو (۲۰۱۸)؛ متولی، صدرالممالکی و ایجدر آپای (۲۰۲۱)؛ تبریزی و وحیدی (۱۳۹۴) و صحتی - یزدی و طالبیان (۱۳۹۷) بود. برای مثال مامون و همکاران (۲۰۱۹) نشان دادند استفاده مشکل ساز از اینترنت با افسردگی، اضطراب و استرس رابطه داشته است. افزایش آسیب پذیری بیش از حد کارکردهای اصلی تلفن های هوشمند تسهیل ارتباط بین افراد در مکان های مختلف، جبران ناتوانی یا تنهایی در زندگی واقعی و رفع اضطراب منفی از احساسات است (لیم و شیم^۱، ۲۰۱۶). طبق نظر دورنوار، ون دن ایچندن، بامز، ونوسنیک و تربگت^۲ (۲۰۱۶) پسران نوجوانی که از بهزیستی روان شناختی کمتری برخوردار بودند، در معرض خطر اعتیاد به شبکه های مجازی قرار دارند. آنها به دلیل مشکلات روان شناختی، از فضای مجازی به عنوان یک مکانیسم مقابله ای یا شیوه های برای کاهش مشکلات خود استفاده می کنند. افرادی که دچار اضطراب و استرس هستند، برای فرار از این مشکلات و پیدا کردن جایگزین، به اینترنت و فضای مجازی روی می آورند که این شرایط زمینه را برای وابستگی بیشتر به اینترنت فراهم می سازد به طوری که افراد وابسته به اینترنت به دلیل این وابستگی و تغییرات به وجود آمده در سبک زندگی آنها، مستعد اختلالات روانی می شوند (فرشی رومیانی و ترابی نیکجه، ۱۳۹۷). استفاده زیاد از حد اینترنت، دارای عواقب روان شناختی منفی همچون افسردگی، عزت نفس پایین و اضطراب است و تجربه این حالت منجر به تجربه منفی خواهد شد. متعاقباً، این مسأله باعث افزایش رفتار اعتیاد گونه جهت کاهش علائم و

1 . Lim & Shim

2 . Doornwaard, van den Eijnden, Baams, Vanwesenbeeck & ter Bogt

هیجان‌های منفی می‌گردد. دانش‌آموزان با احساس افسردگی با کناره‌گیری از اجتماع و داشتن خلیات منفی و عدم علاقه به ارتباطات جمعی با احساس تنهایی ناشی از افسردگی به وسیله گذراندن وقت در فضای مجازی مقابله می‌کنند

همچنین طی این پژوهش نشان داده‌شده از خودبیبگانگی تحصیلی و آشفتگی روان‌شناختی در کنار هم می‌توانند اعتیاد به فضای مجازی را پیش‌بینی کنند به‌نحوی که با افزایش هر دو، اعتیاد به فضای مجازی نیز افزایش می‌آید. در این زمینه پژوهش همسویی یافت‌نشده. برای تبیین این قسمت از یافته می‌توان گفت دانش‌آموزانی که دچار ازخودبیبگانگی تحصیلی هستند، با زیرپا گذاشتن هنجارهای اجتماعی در روابط خود با دوستان و همسالان به مشکلاتی بر می‌خورند و با طرد شدن از اجتماع به انزوا کشانده خواهند شد. در این میان دانش‌آموزانی که گرفتار مشکلات روان‌شناختی از قبیل اضطراب، افسردگی و استرس هستند با جدایی از اجتماع برای مبارزه با این احساس ناتوانی به اجبار زمان خود را در شبکه‌های اجتماعی و فضای مجازی از قبیل اینستاگرام، تلگرام و وانسپ می‌گذرانند با گذشت زمان به مدت استفاده این فضا افزوده خواهد شد و به مرحله‌ای خواهند رسید که به صورت غیر ارادی اکثر ساعات روز را مشغول فضای مجازی می‌شوند. با توجه به یافته‌های این پژوهش می‌توان نتیجه‌گرفت که ازخودبیبگانگی تحصیلی رابطه مثبت با اعتیاد به فضای مجازی دارد، به‌نحوی که هرچه خودبیبگانگی تحصیلی بالاتر اعتیاد به فضای مجازی نیز بیشتر می‌شود. نتایج این قسمت از پژوهش با پژوهش‌های پیشین همسو بود. همچنین یافته‌ها نشان‌داد آشفتگی روان‌شناختی با اعتیاد به فضای مجازی رابطه مثبت دارد؛ یعنی به همان اندازه که مولفه‌های آشفتگی روان‌شناختی بالاتر باشد به همان میزان اعتیاد به فضای مجازی بیشتر خواهد بود. محدودیت پژوهش حاضر مقطعی بودن آن است و نیاز است که در زمینه اعتیاد به فضای مجازی و مسائل مرتبط با آن مطالعات دقیق‌تر و به صورت طولی انجام گیرد. استفاده از روش‌های دیگر مانند مصاحبه‌های بالینی در کنار اجرای پرسشنامه‌ها می‌تواند منجر به افزایش دقت در پژوهش شود. پیشنهاد می‌شود پژوهش حاضر روی جمعیت بالینی یا جمعیت‌های غیر دانش -

آموز نیز انجام شود تا توان تعمیم دهی یافته های آن افزایش یابد. با برگزاری کارگاه های آموزشی برای دانش آموزان در جهت کاهش مشکلات ارتباطی و شناختی آن ها با کاستن از شدت این مشکلات از اعتیاد به فضای مجازی نیز بکاهند. به تمام مسئولیت تعلیم و تربیت پیشنهاد می شود راهکارهای لازم برای مدیریت فضای مجازی مانند استفاده بهینه از امکاناتی که اینترنت در اختیار آن ها می گذارد و آگاه سازی از مضرات آن، به دانش آموزان و خانواده ها داده شود.

منابع

- ابوالقاسمی، عباس و نیرمانی، محمد. (۱۳۸۴). آزمون های روان شناختی، اردبیل، انتشارات باغ رضوان.
- تبریزیچی، نرگس و وحیدی، زهره. (۱۳۹۴). مقایسه ی تنظیم هیجان، ذهن آگاهی و بهزیستی روان شناختی در مادران دانش آموزان با و بدون ناتوانی یادگیری. *مجله ناتوانی های یادگیری*، ۴(۴)، ۳۵-۲۱.
- ساداتی بالا دهی، مهسا و تقی پور جوان، عباسعلی. (۱۳۹۷). رابطه بین اعتیاد به اینترنت، رشد اجتماعی و رفتارهای بهداشتی دانش آموزان دوره متوسطه شهر تهران. *آموزش بهداشت و ارتقای سلامت*، ۶(۳)، ۲۲۲-۲۳۰.
- صحتی یزدی، آرزو و طالبیان شریف، جعفر. (۱۳۹۷). رابطه اعتیاد به اینترنت با اختلالات روانی (اضطراب، استرس و افسردگی) و بهزیستی روانی. *ایده های نوین روانشناسی*، ۲(۶)، ۹-۱.
- علوی، سید سلمان؛ جنتی فرد، فرشته؛ مرآئی، محمدرضا و رضاپور، حسین. (۱۳۹۶). بررسی ویژگی های روان سنجی پرسشنامه اعتیاد به اینترنت GPIUS در کاربران دانشجوی دانشگاه های شهر اصفهان سال ۱۳۸۸. *دانش و پژوهش در روان شناسی کاربردی*، ۱(۴۰)، ۵۱-۳۸.
- فرشی رومیانی، فریده و ترابی نیکجه، مجید. (۱۳۹۷). مقایسه اضطراب و استرس بر مبنای میزان استفاده از فضای مجازی در بیماران قلبی مرد و زن آنژیوگرافی شده در بیمارستان شهید مدنی تبریز. *زن و مطالعات خانواده*، ۴(۳۹)، ۱۵-۱.
- کیهان، جواد و کاظم زاده بیطالی. (۱۳۹۷). تأثیر حمایت از خودمختاری معلم و گرایش های علیتی خودمختار بر از خودبیگانگی تحصیلی دانش آموزان دوره دوم متوسطه با نقش واسطه ای نیازهای روان شناختی اساسی. *دانش و پژوهش در روانشناسی کاربردی*، ۱۹(۳)، ۱۰۰-۹۰.

نریمانی، محمد؛ پورعبدل، سعید و بشرپور، سجاد. (۱۳۹۵). اثربخشی آموزش مبتنی بر پذیرش / تعهد بر کاهش اضطراب اجتماعی دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری خاص. *مجله ناتوانی‌های یادگیری*، ۶(۱)، ۱۴۰-۱۲۱.

- Abolghasemi, A., & Narimani, M. (2005). *Psychological Methods*, Ardabil, Bagh Rezvan Publication. (Persian)
- Alavi, S. S., Jannatifard, F., Maracy, MR., & Reazpour, H. (2017). The psychometric properties of generalized pathological internet use scale (GPIUS) in internet Users students of Isfahan universities. *Knowledge & Research in Applied Psychology*, 0(40), 38-51. (Persian)
- American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, Fifth Edition*. Arlington, VA, American Psychiatric Association
- Azher, M., Khan, RB., Salim, M., Bilal, M., Hussain, A., & Haseeb, M. (2014). The relationship between internet addiction and anxiety among students of University of Sargodha. *International Journal of Humanities and Social Science*, 4(1), 35-56
- Best, P., Manktelow, R., & Taylor, B. (2014). Online communication, social media and adolescent wellbeing: A systematic narrative review. *Children and Youth Services Review*, 41, 27-36.
- Brown, M., Higgins, K., & Paulsen, P. (2003). Adolescent alienation. What is it and what can educators do about it? *Journal of Intervention in School and Clinic*, 39(1), 3-90.
- Cerniglia, L., Zoratto, F., Cimino, S., Laviola, G., Ammaniti, M., & Adriani, W. (2017). Internet Addiction in adolescence: Neurobiological, psychosocial and clinical issues. *Neuroscience & Biobehavioral Reviews*, 76, 174-184.
- Dalbudak, E., Evren, C., Aldemir, S., Coskun, K. S., Ugurlu, H., & Yildirim, F. G. (2013). Relationship of internet addiction severity with depression, anxiety, and alexithymia, temperament and character in university students. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 16(4), 272-278.
- Demirci, K., Akgönül, M., & Akpınar, A. (2015). Relationship of smartphone use severity with sleep quality, depression, and anxiety in university students. *Journal of Behavioral Addictions*, 4, 85-92.
- Doornwaard, SM., van den Eijnden, RJ., Baams, L., Vanwesenbeeck, I., ter Bogt, TF. (2016). Lower psychological well-being and excessive sexual interest predict symptoms of compulsive use of sexually explicit internet material among adolescent boys. *Journal of Youth and Adolescence*, 45(1), 73-84.
- Egan, M., Daly, M., & Delaney, L. (2016). Adolescent psychological distress, unemployment, and the great recession: Evidence from the National Longitudinal Study of Youth 1997. *Social Science & Medicine*, 156, 98-105.
- Evren, C., Evren, B., Dalbudak, E., Topcu, M., & Kutlu, N. (2019). Relationships of Internet addiction and Internet gaming disorder symptom severities with probable attention deficit/hyperactivity disorder, aggression and negative affect among university students. *ADHD Attention Deficit and Hyperactivity Disorders*, 1-9

- Gupta, A., Khan, A.M., Rajoura, O.P., & Srivastava, S. (2018). Internet addiction and its mental health correlates among undergraduate college students of a university in North India. *Journal of Family Medicine and Primary Care*, 7(4), 721.
- Hoare, E., Milton, K., Foster, C., & Allender, S. (2016). The associations between sedentary behaviour and mental health among adolescents: A systematic review. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity. BioMed Central Ltd*, 13(1), 108.
- Huang, H., & Leung, L. (2009). Instant messaging addiction among teenagers in China: Shyness, alienation, and academic performance decrement. *Cyberpsychology & Behavior: The Impact of the Internet, Multimedia and Virtual Reality on Behavior and Society*, 12(6), 675–679.
- Huang, H., Li, C. J., Gui, Y. F., Zhou, C. Y., Wu, H. M., & Zhang, J. Y. (2015). Undergraduates' impulsivity and mobile phone addiction: A mediating role of alienation. *Chinese Journal of Clinical Psychology*, 23(4), 674–677.
- Jain, G., & Singhai, M. (2017). Academic Stress amongst Students: A Review of Literature. *Journal of Management and Research*, 5(1), 58-67.
- Jia, J., Li, D., Li, X., Zhou, Y., Wang, Y., Sun, W. (2017). Psychological security and deviant peer affiliation as mediators between teacher-student relationship and adolescent Internet addiction. *Computers in Human Behavior*, 73, 345-352.
- Kaess, M., Durkee, T., Brunner, R., Carli, V., Parzer, P., Wasserman, C., et al. (2014). Pathological internet use among European adolescents: Psychopathology and self-destructive behaviours. *European Child & Adolescent Psychiatry*, 23(11), 1093-102.
- keyhan, J., Kazemzadehbeytali, M. (2018). The effect of teacher autonomy support and causality orientations of autonomy on educational alienation of second grade high school students with mediating role basic psychological needs. *Knowledge & Research in Applied Psychology*, 19(3), 90-100. (Persian)
- Kim, H. H. (2017). The impact of online social networking on adolescent psychological well-being (WB): A population-level analysis of Korean schoolaged children. *International Journal of Adolescence and Youth*, 22(3), 364–376.
- Kumar, M., & Mondal, A. (2018). A study on Internet addiction and its relation to psychopathology and self-esteem among college students. *Industrial Psychiatry Journal*, 27(1), 61.
- Lian, L. (2017). Alienation as mediator and moderator of the relationship between virtues and smartphone addiction among Chinese university students. *International Journal of Mental Health and Addiction*.
- Liang, L., Zhou, D., Yuan, C., Shao, A. and Bain, Y. (2016). Gender difference in the relationship between internet addiction and depression: A cross-lagged study in Chinese adolescents. *Computers in Human Behavior*, 26(4), 463-470
- Lim, S., & Shim, H. (2016). Who multitasks on smartphones? Smartphone multitaskers' motivations and personality traits. *Cyberpsychology, Behavior and Social Networking*, 19(3), 223–227.

- Livsey, B.K. (2013). Self-concept and online social networking in young adolescents: Implications for school counselors [MSc Thesis]. Austin, TX: The University of Texas at Austin.
- Malak, M.Z., Khalifeh, A.H., & Shuhaiber, A.H. (2017). Prevalence of internet addiction and associated risk factors in Jordanian school students. *Computers in Human Behavior*, 70, 556–563.
- Mamun, M. A., Hossain, M. S., Siddique, A. B., Sikder, M. T., Kuss, D. J., & Griffiths, M. D. (2019). Problematic internet use in Bangladeshi students: The role of socio-demographic factors, depression, anxiety, and stress. *Asian Journal of Psychiatry*, 44, 48-54.
- Marino, C., Gini, G., Vieno, A., & Spada, M. M. (2018). The associations between problematic Facebook use, psychological distress and well-being among adolescents and young adults: A systematic review and meta-analysis. *Journal of Affective Disorders*, 226, 274–281.
- McCrae, N., Gettings, S., & Purssell, E. (2017). Social media and depressive symptoms in childhood and adolescence: A systematic review. *Adolescent Research Review*.
- Motavalli, R., Motavalli, V., Ejder Apay, S. (2021). The effect of coping methods in reducing anxiety among girls with premenstrual syndrome. *Journal of Research in Psychopathology*, 1(4), 32-36.
- Narimani, M., Pourabdol, S., & Basharpour, S. (2016). The effectiveness of acceptance/commitment training to decrease social anxiety in students with specific learning disorder. *Journal of Learning Disabilities*, 6(1), 121-140. (Persian)
- Nekane, S., Gorostiaga, A., Alonso-Arbiol, I., & Aritzeta, A. (2016). The impact of the role of cyberspace on the tendency towards addiction and delinquency among students in the city of Cyprus. *Journal of Adolescence*, 53, 1-9
- Newman, B.M., & Newman, P.R. (2001). Group identity and alienation: Giving the weights due. *Journal of Youth and Adolescence*, 30(5), 515–538.
- Orsal, O., Orsal, O., Unsal, A., & Ozlap, S. S. (2013). Evaluation of internet addiction and depression among university students. *Social and Behavior Science*, 82(2), 445-454.
- Sadati Baladehi, M., & Taghi Pour Javan, A. (2018). The relationship between internet addiction, social development and health behaviors of high school students in Tehran. *Iranian Journal of Health Education and Health Promotion*, 6(3), 222-223. (Persian)
- Sadock, B.J., Sadock, V.A. Kaplan, & Sadock's. (2015). synopsis of psychiatry: Behaviora sciences/clinical psychiatry. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins
- Schimmenti, A., Passanisi, A., Gervasi, AM., Manzella, S., & Fama, F.I. (2014). Insecure attachment attitudes in the onset of problematic Internet use among late adolescents. *Child Psychiatry & Human Development*, 45(5), 588-595.
- Simcharoen, S., Pinyopornpanish, M., Haoprom, P., Kuntawong, P., Wongpakaran, N., & Wongpakaran, T. (2018). Prevalence, associated factors and impact of loneliness and interpersonal problems on internet addiction: A study in Chiang Mai medical students. *Asian Journal of Psychiatry*, 31, 2–7.

- Tabrizch, N., & Vahidi, Z. (2015). Comparing emotional regulation, mindfulness and psychological well-being in mothers of students with and without learning disabilities. *Journal of Learning Disabilities*, 4(4), 21-35. (Persian)
- Turk, F. (2014). Alienation in education. *International Journal of Educational Policies*, 8 (1), 4158.
- van Deursen, A. J. A. M., Bolle, C. L., Hegner, S. M., & Kommers, P. A. M. (2015). Modeling habitual and addictive smartphone behavior: The role of smartphone usage types, emotional intelligence, social stress, self-regulation, age, and gender. *Computers in Human Behavior*, 45, 411–420.
- World Health Organization (2015). Depression Fact sheet N369.
- Xie, X., Dong, Y., & Wang, J. (2018). Sleep quality as a mediator of problematic smartphone use and clinical health symptoms. *Journal of Behavioral Addictions*, 7, 466–472.
- Xu, F. Z., & Zhang, W. X. (2011). Relationship between adolescents' alienation and pathological internet use: Testing the moderating effect of family functioning and peer acceptance. *Acta Psychologica Sinica*, 43(4), 410–419.
- Young, K.S. (1998). *Caught in the net: How to recognize the signs of internet addiction and a winning strategy for recovery*. New York: John Wiley and sons
- Zhang, Y., Yang, Z., Duan, W., Tang, X., Gan, F., Wang, F., ... Wang, Y. (2014). A preliminary investigation on the relationship between virtues and pathological internet use among Chinese adolescents. *Child and Adolescent Psychiatry and Mental Health*, 8(1), 8.

Cyberspace addiction in students: The predictive role of academic alienation and psychological distress

M. Ebadi¹, A. R. Roshani Khiavi², S. Kazemi³, S. Eyni⁴ & R. Rezayi⁵

Abstract

The aim of this study was to predict cyberspace addiction based on academic alienation and psychological distress of students. The method of study was correlational and the sample consisted of 150 high school students of Ardabil city selected by cluster sampling in 2020. To collect data, the questionnaires of Yang's Internet Addiction Questionnaire, Dillon and Grout's Educational Alienation, and Depression, Anxiety, and Stress (DAS-21) were used and the collected data were analyzed using the Pearson correlation and multiple regression analysis. The results indicated that addiction to cyberspace has been positively associated with academic alienation and psychological distress (anxiety, depression, and stress). In other words, academic alienation and psychological distress were able to predict cyberspace addiction ($p < .01$). Therefore, by teaching appropriate measures in order to reduce psychological and communication problems in students, psychologists should take necessary actions to reduce the severity of addiction to cyberspace in this vulnerable group of society.

Keywords: Cyberspace addiction, academic alienation, psychological distress

¹ M.A. in Psychology, University of Mohaghegh Ardabili

² Bachelor of Physical Education, Education of Meshginshahr city

³ PhD student in Educational Management, University of Mohaghegh Ardabili

⁴ Corresponding Author: PhD in Psychology, University of Mohaghegh Ardabili (sanaz.einy@yahoo.com)

⁵ Assistant Professor, Department of Psychology, Farhangian University, Tehran, Iran